

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17.12.2015, sp. zn. 21 Cdo 1054/2015, ECLI:CZ:NS:2015:21.CDO.1054.2015.1

Číslo: 117/2016

Právní věta: Počínaje dnem 1.1.2008 se pracovní poměr vedoucích zaměstnanců uvedených v § 33 odst. 3 zák. práce (ve znění účinném od 1.1.2008) považuje za založený jmenováním, i když pracovní poměr vznikl v době do 31.12.2007 na základě pracovní smlouvy, popřípadě i když se považuje ve smyslu § 364 odst. 3 zák. práce za založený pracovní smlouvou.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 17.12.2015

Spisová značka: 21 Cdo 1054/2015

Číslo rozhodnutí: 117

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Jmenování, Pracovní poměr

Předpisy: § 33 předpisu č. 262/2006Sb.
§ 364 předpisu č. 262/2006Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání žalované zrušil rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 9. 7. 2014, sp. zn. 23 Co 184/2014 (s výjimkou výroku, kterým byl potvrzen rozsudek obvodního soudu), rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 20. 11. 2013, sp. zn. 15 C 77/2009 (s výjimkou výroku, kterým byla zamítnuta žaloba o určení neplatnosti odvolání žalobce z funkce zástupce hlavního inspektora - odborná sekce II v Českých Budějovicích listinami ze dne 13. 8. 2007), a usnesení Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 10. 1. 2014, sp. zn. 15 C 77/2009 (s výjimkou výroku o povinnosti žalobce zaplatit doplatek soudního poplatku), a věc v tomto rozsahu vrátil Obvodnímu soudu pro Prahu 9 k dalšímu řízení.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Žalobce se žalobou podanou u Obvodního soudu pro Prahu 9 dne 2. 3. 2009 (poté, co ji vzal podáním ze dne 9. 4. 2010 zčásti zpět) domáhal, aby bylo určeno, že „odvolání žalobce z pracovního místa vedoucího oddělení ochrany lesa na OI České Budějovice, České inspekce životního prostředí, je neplatné“. Žalobu zdůvodnil zejména tím, že se stal „zaměstnancem státu“ na základě pracovní smlouvy ode dne 1. 1. 1993 u Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů v Brandýse nad Labem a „nadále pak u České inspekce životního prostředí na základě dodatku k pracovní smlouvě ze dne 15.7.1991“,

že listinou ze dne 31.5.1993 byl „ustaven“ do funkce vedoucího oddělení ochrany lesa na OI České Budějovice a že listinou, která mu byla předána dne 23. 4. 2008, byl z této funkce odvolán. Žalobce dovozuje, že byl z funkce odvolán nezákonně, když jeho pracovní místo „vzniklo pracovní smlouvou a nebyl na ně jmenován“, a že odvolání bylo provedeno v rozporu s § 33 odst. 3 zák. práce, když Organizační řád ČIŽP „nemůže rozsah jmenovaných funkcí rozšiřovat nad zákon“.

2. Obvodní soud pro Prahu 9 rozsudkem ze dne 13. 6. 2011 č.j. 15 C 77/2009-71 žalobu zamítl a rozhodl, že žalobce je povinen zaplatit žalované na náhradě nákladů řízení 10 440 Kč k rukám advokáta JUDr. M. Z. Soud prvního stupně nejprve dovodil, že žalobce má na požadovaném určení naléhavý právní zájem, a ve věci samé uzavřel, že funkci vedoucího oddělení OI žalované je třeba považovat za funkci vedoucího zaměstnance ve smyslu ustanovení § 11 odst. 4 zák. práce a za funkci vedoucího organizační jednotky organizační složky státu ve smyslu ustanovení § 33 odst. 3 zák. práce (ve znění platném ke dni 13. 8. 2007). Podle soudu prvního stupně „novela zákona č. 262/2006 Sb. účinná od 1. 1. 2008 nahradila pojem organizační jednotka pojmem organizační útvar, kterým je každý útvar, který byl vytvořen podle organizačních předpisů vydaných zaměstnavatelem“, z čehož podle jeho názoru vyplývá, že jmenovaným zaměstnancem je u zaměstnavatelů uvedených v ustanovení § 33 odst. 3 zák. práce „každý vedoucí zaměstnanec, tedy i na posledním stupni řízení“; ustanovení § 33 odst.3 zák. práce je přitom třeba vykládat tak, že „zvláštní právní předpis může pouze rozšířit nebo upravit případy povinného jmenování stanoveného zákonem č. 262/2006 Sb.“, neboť „opačný výklad by vedl k rozdílnému postavení zaměstnanců na stejných úrovních v rámci státní, resp. veřejné správy“, a že tedy „vnitřní předpisy jmenované funkce stanovit nemohou“.

3. K odvolání žalobce Městský soud v Praze usnesením ze dne 17. 2. 2012, č.j. 23 Co 518/2011-94, zrušil rozsudek soudu prvního stupně a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Odvolací soud vytknul soudu prvního stupně, že věc projednal a rozhodl samosoudcem, ačkoliv se jedná o pracovněprávní spor, v němž podle ustanovení § 36a odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu v řízení před okresním (obvodním) soudem jedná a rozhoduje senát.

4. Žalobce poté podáním ze dne 17. 7. 2012 změnil žalobu tak, že požadoval, aby byla určena kromě neplatnosti „odvolání žalobce z pracovního místa vedoucího oddělení ochrany lesa na OI České Budějovice, České inspekce životního prostředí“, provedeného listinou ze dne 22. 4. 2008 také neplatnost „odvolání žalobce z funkce zástupce hlavního inspektora pro ochranu lesa, přírody a krajiny – odborná sekce II oblastního inspektorátu v Českých Budějovicích listinami ze dne 13. 8. 2007“. Posléze uvedený návrh zdůvodnil zejména tím, že ode dne 1.1.2007 bylo třeba jmenování žalobce do funkce zástupce hlavního inspektora pro ochranu lesa, přírody a krajiny – odborná sekce II oblastního inspektorátu v Českých Budějovicích považovat ve smyslu ustanovení § 364 odst. 3 zák. práce „za pracovní poměr založený pracovní smlouvou“, a že proto žalovaná nemohla žalobce z této funkce odvolat.

5. Obvodní soud pro Prahu 9 rozsudkem ze dne 20. 11. 2013, č.j. 15 C 77/2009-213, zamítl žalobu o určení, že „odvolání žalobce z funkce vedoucího oddělení ochrany lesa Oblastního inspektorátu v Českých Budějovicích listinou ze dne 22. 4. 2008 je neplatné“ a že „odvolání žalobce z funkce zástupce hlavního inspektora – odborná sekce II v Českých Budějovicích listinami ze dne 13. 8. 2007 je neplatné“, a rozhodl, že o náhradě nákladů řízení „bude rozhodnuto samostatným usnesením“. Soud prvního stupně dovodil, že žalobce má na určení neplatnosti odvolání žalobce z funkce vedoucího oddělení ochrany lesa Oblastního inspektorátu v Českých Budějovicích naléhavý právní zájem a že tuto funkci je třeba považovat – i když vnitřní předpisy zaměstnavatele nemohou stanovit jmenované funkce – „za funkci vedoucího zaměstnance ve smyslu ustanovení § 11 odst. 4 zák. práce a za funkci vedoucího organizační jednotky organizační složky státu ve smyslu ustanovení § 33 odst. 3 zák. práce (ve znění platném ke dni 13. 8. 2007)“. Námitku žalobce, že jmenování listinou ze dne 13. 8. 2007 je neplatné jednak „z důvodu, že odporovalo zákonu č. 262/2006 Sb. a Statutu ČIŽP, s tím, že žalovaná žalobce fakticky nejmenovala, ale považovala na základě Příkazu ředitele dané místo

za jmenované“, jednak z důvodu, že „stanovená účinnost jmenování k 1. 8. 2007 vzhledem k předání listiny až dne 23. 8. 2007 provedená se zpětnou účinností je sama o sobě neplatná“, soud prvního stupně odmítl a přisvědčil názoru žalované, že „s ohledem na datum 1. 9. 2007 uvedené v prvním odstavci listiny ze dne 13. 8. 2007 podepsané v zastoupení ředitele Ing. K. a shodné datum uvedené v Příkazu ředitele č. 6/2007, na nějž tato listina odkazuje, došlo v druhém odstavci k písařské chybě, když namísto data 1. 9. 2007 je uvedeno chybné datum 1. 8. 2007, což nepůsobí neplatnost této listiny“. Protože v případě jmenování stávajícího zaměstnance do funkce dochází – jak vyplývá z ustanovení § 40 odst. 1 a 2 zák. práce, do nějž byla s účinností od 1. 1. 2008 doplněna „věta, že za změnu pracovního poměru se považuje také jmenování na vedoucí pracovní místo podle § 33 odst. 3, k němuž dojde po vzniku pracovního poměru“ – ke změně obsahu jeho dosavadního pracovního poměru, byl žalobce platně odvolán z pracovního místa vedoucího oddělení ochrany lesa. Žalobu o určení neplatnosti odvolání žalobce z funkce zástupce hlavního inspektora – odborná sekce II listinami ze dne 13. 8. 2007 soud prvního stupně zamítl s odůvodněním, že žalobce nemá na tomto určení naléhavý právní zájem, když „otázka platnosti listin ze dne 13. 8. 2007 má povahu předběžné otázky“.

6. Obvodní soud pro Prahu 9 poté usnesením ze dne 10. 1. 2014, č.j. 15 C 77/2009-225, rozhodl, že žalobce je povinen zaplatit žalované na náhradě nákladů řízení 85 123,50 Kč k rukám advokáta JUDr. M. Z. a že žalobce je povinen zaplatit „státu na účet Obvodního soudu pro Prahu 9“ doplatek soudního poplatku ze žaloby ve výši 2 000 Kč.

7. K odvolání žalobce Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 9. 7. 2014, č.j. 23 Co 184/2014-276, změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že určil, že je neplatné „odvolání žalobce z funkce vedoucího oddělení ochrany lesa Oblastního inspektorátu v Českých Budějovicích listinou ze dne 22. 4. 2008“; ve výroku o zamítnutí žaloby o určení, že je neplatné „odvolání žalobce z funkce zástupce hlavního inspektora – odborná sekce II v Českých Budějovicích listinami ze dne 13. 8. 2007“, jej potvrdil a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů. Poté, co odmítl žalobcovu námitku o nepřezkoumatelnosti rozsudku soudu prvního stupně, odvolací soud přisvědčil názoru soudu prvního stupně v tom, že na určení neplatnosti odvolání žalobce z funkce zástupce hlavního inspektora – odborná sekce II v Českých Budějovicích není naléhavý právní zájem a že listinou ze dne 31. 5. 1993 došlo ke změně v obsahu pracovního poměru žalobce, když byl „ustaven“ do funkce vedoucího oddělení ochrany lesa („nemohlo jít o jmenování, jelikož žalobce v této funkci neměl ve své podřízenosti dalšího vedoucího zaměstnance“), na rozdíl od soudu prvního stupně však dovodil, že je neplatné „odvolání žalobce z funkce vedoucího oddělení ochrany lesa Oblastního inspektorátu v Českých Budějovicích listinou ze dne 22. 4. 2008“, neboť „listiny ze dne 13. 8. 2007 se odvolávají na Příkaz ředitele datovaný až dnem 16. 8. 2007, jednostranné jmenování dne 13. 8. 2007 (s účinností od 1. 9. 2007) bylo učiněno na základě tehdy neúčinného Příkazu, a je z tohoto důvodu neplatné, bez ohledu na to, že listiny žalobce převzal až dne 23. 8. 2007“. Odvolací soud současně uzavřel, že funkce vedoucího oddělení ochrany lesa není funkcí, která se podle ustanovení § 33 odst. 3 zák. práce obsazuje jmenováním, že rozšiřování okruhu jmenovaných funkcí vnitřním předpisem (Organizačním řádem žalované) je nepřipustné a že „nelze hovořit ani o tom, že by žalobce funkci vedoucího oddělení ochrany lesa přijal a byl jmenován například mlčky tím, že by náplň práce fakticky vykonával, neboť tuto pozici zastával již od roku 1993“; protože se v době odvolání „nejednalo o funkci jmenovanou“, je odvolání žalobce z funkce vedoucího oddělení ochrany lesa na Oblastním inspektorátu České Budějovice neplatné.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

8. Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu (ve výroku, kterým byl rozsudek soudu prvního stupně změněn) podala žalovaná dovolání. Odmítá v první řadě názor odvolacího soudu, že by listina ze dne 13. 8. 2007, kterou žalobce měl být jmenován do funkce vedoucího oddělení ochrany lesa, byla

neplatná, protože odkazuje na Příkaz ředitele č. 6/2007 ze dne 16. 8. 2007, neboť, „ačkoli je dán formální nedostatek v dataci jmenovací listiny, nabyla tato listina účinků až dne 23. 8. 2007, tj. dne, kdy ji žalobce převzal, a že v tu chvíli byl již odkazovaný Příkaz ředitele č. 6/2007 účinný“. Žalovaná nesouhlasí ani se závěrem, že by funkce vedoucího oddělení ochrany lesa nebyla funkcí jmenovanou ve smyslu ustanovení § 33 odst. 3 zák. práce, a dovozuje, že oddělení ochrany lesa Oblastního inspektorátu v Českých Budějovicích je organizační jednotkou organizační složky státu ve smyslu ustanovení § 33 odst. 3 zák. práce (ve znění účinném do 31. 12. 2007). Žalovaná současně vyjádřila názor, že pro možnost odvolání zaměstnance z funkce není relevantní, zda byl jeho pracovní poměr založen jmenováním nebo pracovní smlouvou, neboť „možnost odvolání je vázána pouze na skutečnost, že se jedná o vedoucího zaměstnance podle ustanovení § 33 odst. 3 zák. práce (nebo podle zvláštního právního předpisu)“. Žalovaná navrhl, aby dovolací soud změnil rozsudek odvolacího soudu v napadeném výroku tak, že se potvrzuje rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o zamítnutí žaloby o určení neplatnosti odvolání žalobce z funkce vedoucího oddělení ochrany lesa Oblastního inspektorátu v Českých Budějovicích ze dne 22. 4. 2008.

9. Žalobce navrhl, aby dovolací soud napadené rozhodnutí odvolacího soudu „jako věcně správné v plném rozsahu potvrdil“. Ztotožnil se zcela se závěry odvolacího soudu a nadále trvá na tom, že odvolání z funkce vedoucího oddělení ochrany lesa je neplatné jednak z důvodu, že byl pracovní poměr žalobce založen pracovní smlouvou, jednak proto, že se nejedná o funkci vedoucího zaměstnance, když žalobci nebyl podřízen žádný další vedoucí zaměstnanec, a že rozsah jmenovaných funkcí nemůže být rozšířen vnitřním předpisem – Organizačním řádem ČIŽP. Protože se jedná o neplatné právní úkony, nemohlo listinami ze dne 13. 8. 2007 dojít ke změně pracovního poměru.

III.

Přípustnost dovolání

10. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 občanského soudního řádu a že věc je třeba i v současné době – vzhledem k tomu, že řízení v projednávané věci bylo zahájeno v době před 1. 1. 2014 – posoudit (srov. čl. II bod 2 zákona č. 293/2013 Sb.) podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, účinném do 31. 12. 2013 (dále jen „o. s. ř.“), se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

11. Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

12. Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237 o. s. ř.).

13. Z hlediska skutkového stavu (správnost skutkových zjištění soudů přezkumu dovolacího soudu nepodléhá) bylo v projednávané věci mimo jiné zjištěno, že žalobce, který pracoval u žalované (jejích právních předchůdců) od 1. 1. 1991 jako „specialista“, byl dopisem ředitelky žalované Ing. M. Š. ze dne 31. 5. 1993 „ustaven“ s „platností od 1. 6. 1993“ do funkce „vedoucího oddělení ochrany lesa na OI České Budějovice“ (s tím, že se „ruší dosavadní funkční zařazení“ žalobce); dalším dopisem ze dne 31. 5. 1993 ředitelka žalované Ing. M. Š. sdělila žalobci, že se „mění jeho pracovní smlouva s platností od 1. 6. 1993“ tak, že jeho „náplní práce bude inspekční činnost“ a že „místem výkonu

práce bude OI ČIŽP v Českých Budějovicích“. Dopisem ze dne 22. 10. 2003 ředitel žalované Ing. J. S. sdělil žalobci, že ho dnem 1. 11. 2003 jmenuje do funkce „zástupce hlavního inspektora pro ochranu lesa, přírody a krajiny – odborná sekce II oblastního inspektorátu v Českých Budějovicích“, která je v „přímé podřízenosti hlavního inspektora OI České Budějovice“, s tím, že jeho „pověření vedením oddělení ochrany lesa trvá“. Dopisem ze dne 13. 8. 2007, který žalobce převzal dne 23. 8. 2007, ředitel žalované Ing. H. B. sdělil žalobci, že dnem 1. 8. 2007 nabývá účinnosti nový Organizační řád ze dne 20. 7. 2007, který ruší funkci zástupce ředitele pro odbornou sekci, že ho proto odvolává z „funkce zástupce ředitele – odborná sekce II oblastního inspektorátu v Českých Budějovicích“; v dopise současně uvedl, že žalobce nadále „zůstává vedoucím oddělení ochrany lesa oblastního inspektorátu v Českých Budějovicích“ na základě „ustavení do funkce ze dne 31. 5. 1993, které se s účinností od 1. 8. 2007 považuje za jmenování na základě Příkazu ředitele vydaného v souvislosti s přijetím nového Organizačního řádu ČIŽP“. Dopisem ze dne 22. 4. 2008, který žalobce převzal dne 23. 4. 2008, ředitelka žalované Ing. E. T. sdělila žalobci, že ho „s platností od 23. 4. 2008 odvolává z pracovního místa vedoucí ochrany oddělení lesa“. Česká inspekce životního prostředí se podle svého statutu ze dne 26. 4. 1993 členila na ředitelství a oblastní inspektoráty, které se členily na sekretariát a jednotlivá oddělení. S účinností ode dne 1.10.2003 upravoval organizační strukturu České inspekce životního prostředí Organizační řád ČIŽP (dále je „OŘ“) ze dne 24. 9. 2003, podle něhož se oblastní inspektoráty členily na sekretariát, odbornou sekci I – ochrana ovzduší, vod a odpadové hospodářství a odbornou sekci II – ochrana lesa a přírody; podle čl. 21 statutu vedoucí oddělení oblastního inspektorátu jmenuje a odvolává ředitel Inspekce. S účinností ode dne 1. 8. 2007 byl OŘ nahrazen Organizačním řádem ze dne 20. 7. 2007, podle kterého se oblastní inspektorát ČIŽP členil na sekretariát ředitele, referát integrace a ředitele, kterému jsou podřízena jednotlivá oddělení včetně oddělení ochrany lesa; podle čl. 22 tohoto statutu je vedoucí oddělení jmenován a odvoláván ředitelem Inspekce. Za tohoto stavu věci bylo pro rozhodnutí soudů (mimo jiné) o žalobě, kterou se žalobce domáhal určení, že je neplatné „odvolání žalobce z funkce vedoucího oddělení ochrany lesa Oblastního inspektorátu v Českých Budějovicích listinou ze dne 22. 4. 2008“, významné vyřešení právní otázky, zda žalobcem zastávané pracovní místo představovalo (v době, kdy mu byl doručen dopis ředitelky žalované Ing. E. T. ze dne 22. 4. 2008) takové pracovní místo, z něhož mohl být odvolán. Vzhledem k tomu, že uvedená otázka hmotného práva dosud nebyla v rozhodovací činnosti dovolacího soudu ve všech souvislostech vyřešena, Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání žalované proti rozsudku odvolacího soudu je podle ustanovení § 237 o. s. ř. přípustné.

IV.

Důvodnost dovolání

14. Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání je opodstatněné.

15. Projednávanou věc je třeba i v současné době posuzovat

[1] v otázce významu dopisu ředitelky žalované Ing. M. Š. ze dne 31. 5. 1993 o „ustavení“ žalobce do funkce „vedoucího oddělení ochrany lesa na OI České Budějovice“ s „platností od 1. 6. 1993“ pro pracovněprávní vztah účastníků podle zákona č. 65/1965 Sb., zákoníku práce, ve znění zákonů č. 88/1968 Sb., č. 153/1969 Sb., č. 100/1970 Sb., č. 146/1971 Sb., č. 20/1975 Sb., č. 72/1982 Sb., č. 111/1984 Sb., č. 22/1985 Sb., č. 52/1987 Sb., č. 98/1987 Sb., 188/1988 Sb., č. 3/1991 Sb., č. 297/1991 Sb., č. 231/1992 Sb., č. 264/1992 Sb., č. 590/1992 Sb. a č. 37/1993 Sb., tedy podle zákoníku práce ve znění účinném do 31. 5. 1994 (dále též jen „ZP“),

[2] v otázce platnosti odvolání „z pracovního místa vedoucí ochrany oddělení lesa“, provedeného dopisem ředitelky žalované Ing. E. T. ze dne 22. 4. 2008, podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění zákonů č. 585/2006 Sb., č. 181/2007 Sb., č. 261/2007 Sb., č. 296/2007 Sb., č.

362/2007 Sb., č. 357/2007 Sb. a č. 116/2008 Sb., tedy podle zákoníku práce ve znění účinném do 30. 6. 2008 (dále též jen „zák. práce“).

16. Pracovní poměr se zakládá smlouvou mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem nebo volbou anebo jmenováním (srov. § 27 odst. 2, 3 a 4 ZP). Jmenováním se pracovní poměr zakládá u vedoucích zaměstnanců jmenovaných podle zvláštních předpisů, případně podle stanov společenských organizací, do funkce orgánem nadřízeným zaměstnavateli, u něhož má zaměstnanec svou funkci vykonávat, a u vedoucích zaměstnanců, které do funkce jmenuje vedoucí zaměstnavatele (srov. § 27 odst. 4 ZP). Vedoucími funkcemi, do nichž zaměstnanec jmenuje vedoucí zaměstnavatele, jsou funkce vedoucích zaměstnanců v přímé působnosti vedoucího zaměstnavatele nebo v přímé řídicí působnosti vedoucího zaměstnance přímo podřízeného vedoucímu zaměstnavateli za podmínky, že tomuto vedoucímu je podřízen další vedoucí zaměstnanec, anebo na ústředních orgánech (srov. § 27 odst. 5 ZP); vedoucími zaměstnanci zaměstnavatele se rozumějí jeho orgány uvedené v ustanovení § 9 odst. 1 ZP, jakož i jeho další zaměstnanci, kteří jsou pověřeni vedením na jednotlivých stupních řízení u zaměstnavatele, jsou oprávněni stanovit a ukládat podřízeným zaměstnancům pracovní úkoly, organizovat, řídit a kontrolovat jejich práci a dávat jim k tomu účelu závazné pokyny (srov. § 9 odst. 3 ZP).

17. Jmenováním vzniká pracovní poměr pouze u těch osob, které dosud nebyly v pracovním poměru k zaměstnavateli. V případě, že je do funkce jmenován některý z dosavadních zaměstnanců zaměstnavatele, dochází jmenováním pouze ke změně v obsahu pracovního poměru (srov. též právní názor vyjádřený v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 1999 sp. zn. 21 Cdo 2096/98, který byl uveřejněn pod č. 51 v časopise Soudní judikatura, ročník 1999).

18. Vzhledem ke kogentní povaze zákoníku práce (srov. § 244 odst. 1 ZP a nálezy Ústavního soudu ČR sp. zn. [I. ÚS 27/96](#), uveřejněný pod č. 59 ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu, ročník 1996) lze jmenováním založit pracovní poměr pouze v případech v zákoně uvedených (§ 27 odst. 4 a 5 ZP). V těchto případech, kde zákoník práce předpokládá vznik pracovního poměru jmenováním, nelze pracovní poměr založit smlouvou; naopak, jmenováním nelze založit pracovní poměr jinde, než kde založení pracovního poměru tímto způsobem zákoník práce stanoví. Byla-li proto uzavřena se zaměstnancem, který je v okruhu jmenovaných zaměstnanců, smlouva označená jako „pracovní“, nemohlo by se jednat o platný právní úkon. Stejně tak se uplatňuje závěr, že je neplatný právní úkon, kterým by byl zaměstnanec jmenován do funkce, u níž to zákon nepřipouští; nicméně, kdyby projevy vůle obou stran (zaměstnanec i zaměstnavatel) měly potřebné náležitosti, dalo by se v takovém případě dovodit uzavření (ústně nebo konkludentně) pracovního poměru pracovní smlouvou (srov. též právní názor vyjádřený v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 8. 1. 2003 sp. zn. 21 Cdo 1912/2011, který byl uveřejněn pod č. 73 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 2003).

19. V době, kdy byl žalobce „ustaven“ do funkce „vedoucího oddělení ochrany lesa na OI České Budějovice“, byla Česká inspekce životního prostředí orgánem státní správy, který byl podřízen Ministerstvu životního prostředí, a rozpočtovou organizací (srov. § 1 odst. 1 a 3 zákona č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa). Vzhledem k tomu, že při „ustavení“ do této funkce žalobci nebyl – jak bylo zjištěno ze Statutu žalované ze dne 26. 4. 1993 č.j. A1/141/93, a z přílohy k pracovní smlouvě ze dne 29. 12. 1990 (náplně pracovní činnosti u funkčního zařazení vedoucího oddělení ochrany lesa) – podřízen žádný další vedoucí zaměstnanec, nemohl představitelka žalované Ing. M. Š. ze dne 31. 5. 1993 listinu, kterou by žalobce byl jmenován do uvedené funkce, a v důsledku které by došlo ke změně v obsahu jako pracovního poměru, založeného (již dříve) pracovní smlouvou ze dne 29. 12. 1990. Nicméně, bylo-li vůlí projevenou žalobcem a žalovanou, aby žalobce v době od 1. 6. 1993 pracoval jako „vedoucí oddělení ochrany lesa na OI České Budějovice“ a aby jeho „náplní práce byla inspekční činnost“ na Oblastním inspektorátu České inspekce životního prostředí, je odůvodněn závěr, že obsah pracovního poměru účastníků byl v uvedeném směru (s účinností od 1. 6. 1993) změněn jejich dohodou (§ 36 odst. 1 ZP).

20. Dnem 1. 1. 2007 nabyl účinnosti zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, který – ve srovnání s dosavadní právní úpravou – výrazně omezil okruh případů, v nichž se pracovní poměr zakládá (nebo měnil) jmenováním. Nestanovil-li zvláštní předpis jinak, zakládá se (a měnil) pracovní poměr jmenováním jen u vedoucích zaměstnanců uvedených v ustanovení § 33 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb. a pracovní poměry založené jmenováním podle dosavadních právních předpisů se – s výjimkou vedoucích zaměstnanců, u nichž se pracovní poměr zakládá (a měnil) jmenováním podle právní úpravy účinné od 1. 1. 2007 – pokládaly za pracovní poměry založené pracovní smlouvou (srov. § 364 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb.); judikatura soudů ve vztahu k těmto zaměstnancům dospěla k závěru, že mohou být v době po 1. 1. 2007 ze svého vedoucího místa odvoláni nebo se ho mohou vzdát, neboť jejich právní postavení je ode dne 1. 1. 2007 přímo ze zákona stejné jako u vedoucích zaměstnanců, u nichž byl počínaje dnem 1. 1. 2007 založen pracovní poměr pracovní smlouvou a s nimiž zaměstnavatel současně sjednal ve smyslu § 73 odst. 2 a 3 zákona č. 262/2006 Sb. možnost odvolání z vedoucího místa a vzdání se takového pracovního místa (srov. právní názor vyjádřený v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 23. 11. 2010 sp. zn. [21 Cdo 3429/2009](#), který byl uveřejněn pod č. 18 v časopise Soudní judikatura, ročník 2012).

21. Žalovaná v dopise ze dne 13. 8. 2007 sdělila žalobci, že i po odvolání z „funkce zástupce ředitele – odborná sekce II oblastního inspektorátu v Českých Budějovicích“ nadále „zůstává vedoucím oddělení ochrany lesa oblastního inspektorátu v Českých Budějovicích“ na základě „ustavení do funkce ze dne 31. 5. 1993, které se s účinností od 1. 8. 2007 považuje za jmenování na základě Příkazu ředitele vydaného v souvislosti s přijetím nového Organizačního řádu ČIŽP“; tento příkaz ředitele vydaný dne 16. 8. 2007 (mimo jiné) stanovil, že s účinností od 1. 9. 2007 se „všechna pověření a dřívější jmenování do funkcí považují za jmenování na pracovní místo podle zákona č. 262/2006 Sb. – Zákoník práce“. Nevykonával-li žalobce v té době práci na vedoucím pracovním místě, které by se obsazovalo jmenováním podle zvláštního právního předpisu nebo podle ustanovení § 33 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., je třeba přisvědčit žalobci v tom, že obsahem dopisu ze dne 13. 8. 2007 se nemohlo změnit jeho právní postavení vedoucího zaměstnance při výkonu práce na pracovním místě „vedoucího oddělení ochrany lesa oblastního inspektorátu v Českých Budějovicích“.

22. Dnem 1. 1. 2008 nabyl účinnosti zákon č. 362/2007 Sb., kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. V čl. I bodu 7. tohoto zákona došlo ke změně textu ustanovení § 33 odst. 3 zákoníku práce, spočívající v „rozšíření“ okruhu vedoucích zaměstnanců, jejichž pracovní místo se obsazuje jmenováním. Protože se podle ustanovení § 33 odst. 3 písm. f) zák. práce zakládá pracovní poměr jmenováním také u vedoucího organizačního útvaru příspěvkové organizace a protože se za organizační útvar příspěvkové organizace pokládá každý útvar, který byl vytvořen podle organizačních předpisů vydaných zaměstnavatelem (i když vedoucímu takového organizačního útvaru není podřízen žádný další vedoucí zaměstnanec), stalo se dnem 1. 1. 2008 vedoucí pracovní místo zastávané žalobcem („vedoucí oddělení ochrany lesa oblastního inspektorátu v Českých Budějovicích“) pracovním místem, které se obsazuje jmenováním. Z ustanovení čl. II bodu č. 1 zákona č. 362/2007 Sb. (a v něm promítnutého principu nepravé zpětné účinnosti zákona) je třeba současně dovodit, že podle dosavadní právní úpravy musí být posuzovány pracovněprávní úkony a jiné pracovněprávní skutečnosti, vznik pracovněprávních vztahů a práva a povinnosti vzniklé z pracovněprávních vztahů, k nimž došlo (které nastaly) v době do 31. 12. 2007, a že zákoník práce ve znění zákona č. 362/2007 Sb. se ode dne 1. 1. 2008 řídí také pracovněprávní vztahy, vzniklé v době do 31. 12. 2007, jakož i práva a povinnosti (individuální závazky) z těchto vztahů vyplývající, které vznikly (budou vznikat) počínaje dnem 1. 1. 2008 (srov. též právní názor vyjádřený v rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 3. 9. 2013, sp. zn. [21 Cdo 2303/2012](#)), a že tedy od 1. 1. 2008 se pracovní poměr vedoucích zaměstnanců uvedených v ustanovení § 33 odst. 3 zák. práce považuje za založený jmenováním, i když pracovní poměr vznikl v době do 31. 12. 2007 na základě pracovní smlouvy, popřípadě i když se považuje ve smyslu ustanovení § 364 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb. za založený pracovní smlouvou.

23. Z uvedeného vyplývá, že žalobce s účinností od 1. 1. 2008 zastával u žalované vedoucí pracovní místo, které se obsazuje jmenováním a z něhož mohl být (osobou oprávněnou podle ustanovení § 33 odst. 4 zák. práce) odvolán. Právní úkon, kterým žalovaná odvolala žalobce z tohoto vedoucího pracovního místa (dopisem ze dne 22. 4. 2008, doručeným žalobci dne 23. 4. 2008), tedy nemůže být z důvodů uvažovaných odvolacím soudem neplatný.

24. Protože právní posouzení věci odvolacím soudem není správné (v souladu se zákonem) a protože nejsou dány podmínky pro zastavení dovolacího řízení, pro odmítnutí dovolání, pro zamítnutí dovolání nebo pro změnu rozsudku odvolacího soudu, Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu (s výjimkou dovoláním nenapadeného výroku, kterým byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně) podle ustanovení § 243e odst. 1 o. s. ř. zrušil. Vzhledem k tomu, že důvody pro které byl zrušen rozsudek odvolacího soudu, platí i na rozsudek soudu prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud podle ustanovení § 243e odst. 2, věty druhé, o. s. ř. i toto rozhodnutí (s výjimkou části výroku, kterým byl zamítnut návrh na určení neplatnosti odvolání žalobce z funkce zástupce hlavního inspektora - odborná sekce II v Českých Budějovicích listinami ze dne 13. 8. 2007) a věc v tomto rozsahu vrátil soudu prvního stupně (Obvodnímu soudu pro Prahu 9) k dalšímu řízení; současně zrušil podle ustanovení § 243e odst. 2 věty třetí o. s. ř. závislé usnesení soudu prvního stupně ze dne 10. 1. 2014, č.j. 15 C 77/2009-225, ve výroku o náhradě nákladů řízení mezi účastníky.